

حسن نينك اوي

كاشغر شهريده باسيلمى

حسن نینک اوی

اوتکان زماندا عجرای کبیرراکی واح ریکان کنتلارنینک بریده اولتوروغلوق بشیر ریکان برآرم بار ایرری . انینک خام خشتدین سالینغان بر اوی و کچیک کنه بر خرمالیق باغی بار ایرری . خدا انکا حسن و مبارک اسملیق ایکی اوغول بری . بشیر عمرینی مرکور اویده اوتکوزوب آخر عمریده اوی بیلان باغنی ایکی اوغلیغه بولوب بری . بو ایکولان خاتون بلالاری بیلان اول اویده اولتوروب تبریک چیلدیک قیلور ایرری .

بر وقت اول یورتدا قاتیق بورانلار چیقیب خرمانینک حسولینی خراب قیلغان اوچون آچاچلیق بولدی چونکه اول یورت نینک تولارات طعامی خرما ایرری . اول بورانلار ایکولان نینک اویلار یگام تاثیر قیلدی . تاملاری یقیلغوریک بولدی و اوکزه سی نینک یغاچلاری اوتراسیدین ایکیلیب سینغالی یقین بولدی . بعضی همسایه لاری بو حالنی کوروب ایتیلار ای برادر اوی سیزلار نینک اوستونکیکا یقیلماس دین بورون انی یاساسانکلار یخشی بولور ایرری . لیکن حسن بیلان مبارک ایکیلاسی فقیر بولغانی اوچون عمارتنی یاساغالی کتا دورغان چقمغه کوچلاری یتماس ایرری .

کوز وقتی بولغاندا مبارک حسنکا ایتی ای قریندش بو اویکا فایلا غیل انینک همه سی یقیلغوریک بولوب روز چونکه اوکزه سی ایکیکیب دور و تاملاری قاتایب روز پس مونینک توغراسیدا نمه مصلحت قیلور میز . حسن جواب بریب ایتی سن بو ایشدین قورقماغیل و بو اندیشه نی خاطرینکدین چبقارغیل ریب اوزی اریق بو پیغه باریب

بر کومالاج لای ائیب کلیب تام نینک یاروقلارینی چاپلاری. اندین
کین مبارکنی قچقیریب انکا ایتی بو اویکا قایلاغیل قانداغ
اونکلاندى ایمدی تاملاری حکم بولدی موندین کین یقیلیب
توشوشدین قورقمایمیز. لیکن مبارک نینک کونکلی توختاماری چونکه
اول اوی نینک اولقی حالدا ایکانینی وانکا ناشیدین لای چاپلان
غاندین باشقه بر ایشی بولماغانینی بیلور ایردی.

مبارک اوییده همیشه انینکدین اندیشه قیلور ایردی. از وقت
اوقماسده آمباری نینک تاملاریدین بری یقیلغالی میل قیلدی. پس
مبارک حسنکا باریب ایتی سنینک چاپلاغانینک نینک فائده سی بولما
دی منا انینک تاملاری قاتایب قالیب روز. پس حسن اویکا قایلاب
فکرسیزلیک بیلان ایتی راست تاملار قاتایب قالیب روز لیکن خدا
نینک انیدین باشقه یقیلمایدور ریب انی اعتبارغه الماری.

بر کون عرسی النبی عیدی بولدی. حسن بر نچه کز خرید
الیب کلیب عید نینک عزتینی قیلماق و تام نینک یاروقلارینی یاپ
ماق و هم زینت بولماق اوچون مرکور خریدنی ایکیلکان تام نینک
یاروقلاریغه توتی یعنی تارتیب قویدی. لیکن مبارک انسراب اوی
نینک تویوقسزرا یقیلیب توشوشیدین خصوصاً کلارورغان قیشدا
یقیلماقیدین قورقار ایردی. کونکلیده همسایه لاریدین بر نچه تنکه
قرض الیب اوینی یاساغالی نیت قیلدی. لیکن بویلدا اچاچلیق
بولدی و همسایه لاری نینک هم پئی یوق بولغان سببدین انینکدین
امیدینی اوزدی. آخر شهر نینک حاکمی بو ایکسی نینک ایشینی
بیلیب الدیغه قچقیریب کلیب ایتی ایکنیکیز نینک یقیلغالی تور
غان اویونکیز نینک خبری منکا یتتی. بیلدیم که کلارورغان قیشدا
تویوقسزرا یقیلیب توشوشیدین قورققانینکیز اوچون تنجلیق

بیلان اولتورالمایسیزلار . پس سیزلارنی مونداهاضر قیلدیم چونکه
منینک اویلاریمدین بری بیکار دور سیزلار پد قاپیب اویونکیزنی
یاساتیب خاطر جمع بولغونچکه اولتورروب تورماق اوچون برکالی بولارور .
بو سوزنی انکلاغاندا مبارک خوش بولوب حاکم نینک قیلغان
یکشیلیقیغه شکر قیلیب منتدار بولدی و کهنه اویدین کوچوب
حاکم برکان اویکا کلیب اولتوروی . اما انینک قرینداهی حسن بو
ینکی اویده اولتورغالی اونا مای اوزی نینک کهنه اویینی یکشیرات
کوروی . مبارک نصیحت قیلیب تورقوتوب هاری . اما حسنکائده
برماری . حسن جواب بزپ ایتور ایروی که راست بیزنینک اویومیز
کهنه دور و یقیلغوریک تورارور لیکن من کمان قیلورمن که اول یقیل
مایدور . انا بابالاریم انینکدا عمرینی اوتکارکاندیک من هم شوندا
عمرومنی اوتکارورمن چونکه من اولارین افضل ایماس من . پس
مبارک اول سوزلارین تنک بولدی و حسن بیلان ایشی بولماری .
قیشدا برکونی شمال طرفدین نهایت قاتیق بر بوران چیقتی
وهوا بولوتغه تولدی . جیق یامغور یاغادورغاندیک ایروی . مبارک
مونی کوروب قرینداهیغه بر حارثه بولوشیدین تورقوب یوکوروب انکا
کلیب انینک کهنه اویلارنینک بریده خاتون و بلالاری بیلان طعام
یب اولتورغانینی کوروی . پس ایتی ای برار بو کچه جیق یامغور
یاغارورغانینک انکیزی بار مبارا اوی اوستونکا یقیلسه بلالارینک
بیلان هلاک بولورسن . منینک نصیحمینی انکلایدورغان وقت
کلماری مو . بر خطر واقع بولماسدین ایلکری بو اویدین چیقغیل .
حسن ایتی انا بابام نینک اوییدین آیریلیب مونداهکی برکتدین
حکروم قائماق منکا ترس بولارور . من اوزنر رییده مونداه تورغاننی
آرتوق کورامن . قچان که خطرنینک بر علامتینی کورسام درحال

اويدين چيقارمن . پس مبارك اوز اوييكا يانيب كلدى . كچه رين
 ير از وقت اوتكاندين كين حسن موركه راب اوخلاب قالدى .
 بلالارى هم اوخلاريلار . شول وقتدا يامغور ياغدى و اوى شرفه قيلغالى
 توردى . پس بلالارى نينك بى اويغانيب و اى دارا اوى يقيليب
 توشارور ريب قچقيردى . پس داراسى قورقوب اويغانيب قوبتى و
 بعضى اش اوزوقلاريني قوتقازات اوچون امبار طرفيكا يوكوردى .
 دو ايشنى قيبليب تورغاندا اوكره انينك اوستيكا توشوب انى باسيب
 اولتوردى .

معنيسى

اى برار عزيز دو تمثيلنى اوقوغاندا فكر قيلغيد .
 اى مسلمانلار سيزلار كويا شونداغ بر اويده ساكن دور سيزلار
 كه اول اوى سيزلاركا حكيم و تازه كورونارور . تحقيق اول اوى سيزلاركا
 اتا بابالارينكىزدين ميراث قاليب دور . اندا اولتوروشقه اوركانيب
 قاليب سيزلار . كمان قيلور سيزلاركه قورقونجلق اولوم كلكان وقتيدا
 و دهشتليك قيامت كونيده شكسز انينك توروسى نينك تكيدا
 ساقلانورمىز .
 ليكن بو اوى يىخشى عمللارينكىز نينك اوستيكا بنا قيلينغان دور
 و يىخشى عمللارينكىز آفتابدا قوروغان خام خشته اوخشايدور .
 آرى بو اويونكىز ياز فصليده يعنى بو عالمده تاشيدين حكيم كورونارور .
 اما دقت ديوان نظر قيلسانكىز انينك خطالارينك ياروقلارى

بیلان تولغانینی کورور سبزلار . و قیامت کونی کلکان وقتدا جسماً
یقیلارور .
ای مونی او قوغان کشی سنکا واجب دورکه اهتمام قیلغایسن
و احتیاطنی الغایسن و اویونکده ظاهر بولوب کلارورغان خطر دین
قورقوتارورغان علامتلارنی ملاحظه قیلغایسن . یخششی عمل لارینک
نینک اراسیدا واقع بولغان خطالارینک یاروقلاریغه قایلایغیل . حسن
قیلغاندیک سن هم عاجز اویونکنی برکیتور سن . حسن اویینی اونکلا
ماق اوچون لای بیلان برقات سوواری . سنینک حالینک هم شونداغ
دور . پس حقیقتاً سن خطالارینکنی یخششی عمل لارینکدین عبارت
بولغان یویقه پیره بیلان یاپقالی توراسن . لیکن بیلکیلکه بو پیره
خطالارینکنی خلق نینک کوزیدین پنهان قیلسه هم خدای تعالی
نینک کوزیدین پنهان قیلالمایدور . البته قیامت کونی آشکارا بولارور .
حسن اول اویده تورغان وقتدا تام نینک یقیلغالی میل قیلغانینی
کوکانده کونکلیکا بر قورقونج توشتی . انینک اوچون پزمره یرلاریکا
انی ینه کورماس اوچون بر پارچه خرید تارتیب قویدی . سن هم
شونداغ قیلورسن . مثلاً سنکا بر کسل عارض بولسه اولومنی یارینکغه
یتکوزورسن و کونکلونک اویغانور . کناه لارینکنی و خطالارینکنی کورور
سن . شهارت کلتورماک بیلان یا که قرآندین بعضی آیتلارنی
او قوماق بیلان یا که قولونکغه تسبیح توتماق بیلان و موندین
باشقه ایشلار بیلان اولارنی کوزونکدین یوشورغالی کوشیش قیلورسن
پس بو وقتدا خیال قیلورسن که سنکا قورقونج یوق دور . لیکن سن
حقیقتده حالت خطرره و قورقونج نینک سبیلاری کونکلونکده قرار
تاپقان دور .
ای برار بیلکیلکه تحقیق سن اولار بیلان کونکلونکا تسلی

بركان يېكشى عمللارېنىك و شهادتېنىك و نىزارېنىك نېنىك قىامت كونيده
اصلا قىمت و اعتبارى يوق دور و فائده هم قىلمايدور . انداغكه حسن
نېنىك يقىلغالى تورغان اويىنى بىر قات سواماق و انكار زور يوال توتماق
فائده بىرمادى . ايمدى فرصت بىر كىل كه سنكا حسن نېنىك مبارك رىكان
قرىندا شى نېنىك قصه سىدېن بعضى بىرلارنى بيان قىلغايىم . مبارك
اولده انېنىك بىلان بىلته توررى . ليكن اول اوى نېنىك حالېدىن قورق
قالى باشلارى . شو نېنىكغه اوخشه بىز مسىخىلار سىز مسلمانلار نېنىك
قرىندا شىلار بىنكىز دورمىز . و همه مېز اتاه مېز ارم قوبوب كىتكان بىر اويده
تورامىز . بىز اول اويىنى انېنىكدىن مېرات الدوق يعنى همه مېز نېنىك
طبيعى بىر ايزدى . اندىن بوزولدى و كناهلار بىلان بو يالدى . و بىز هم
بىزنى قورقوتقان خطرنى بىلماس ايزرون و كهنه اويومىزنى خواهلاب
انى يتكودىك مضبوط ريب خيال قىلدوق . ليكن حق سبحانه و تعالى
كورلار بىمىزنى آچتى و حالېمىز نېنىك خطرلىك ايكانىكا توشوندوك . بو
وقتدىن كىن كناهلار بىمىز نېنىك سببىدىن جانلار بىمىزغه بولار ورغان
ضرر دىن و آخرت نېنىك اهو ايدىن قورقالى باشلادوق . بو سببىدىن
خدای تعالى بىزكا بىر كان پناهنى كمال خوشلوق بىلان قبول قىلدوق
و اول پناه شكسز عيسى مسىح دور .

پس اى مونى اوقوغان مسلمان كشى فرصت اوتماسدىن ايلكرى
ايشانجىلىك پناهغه كلما كىنكى اميد قىلورمىز چونكه اول بىزلار
اوچون حاضر تورغاندىك سىنىك اوچون هم حاضر دور . بىز مسىخىلار
سنى كهنه اويونك نېنىك خطرېدىن قورقوتماق و ايشانجىلىك پناه
بىلان بشارت بىرماك اوچون ايبارىلكان اچىلار بىز . و بىز بو خبردىن
سنىك كونكلونككا توشارورغان رنجىش و خفه لقىنكدا شريك دورمىز
چونكه انىق بىلورمىز كه سنىك كونكلونك اتا بابالارېنىك نېنىك منزلىكا

باغلانغان دور و انينكدین آيريلماق سنكا ترس بولارور . اما بيز
 شونداغ بولسه م بو خبرنى سنكا يتكوزكالى بيورولغان بولغانيميز
 اوچون انى سندیين يوشورالمایمیز . و اول بيزنيناك مقدس واجبلار
 يميزدین دور . بو خبرنى انكلاماتينك سنكا واجب بولغانديك انى
 بيان قيلماق م بيزكا واجب دور بولماسه سن و بيز خدای تعالی نينك
 الديدانكناكار بولورمیز .

آخرا سنكا ينه ايتورمن تحققيق سنينك اوبونك ايشاننجيسيز
 دور . انينك اوچون مسيخغه كلماكينكى و انينك حمايتى نينك
 استيغى كيرماكينكى اميد قيلورمن . شكسز اول سنى قبول قيلارور
 چونكه انجيلده ايتى بر كشى منكا كلسه من انى تاشقارى تاش
 لامایمن . اول هميشه سنينك پناهينك بولارور .

امين

S.M.S. KASCHGAR

1913